

Posudek na bakalářskou práci Terezy Sojkové Sociologie medicíny - Medicinalizace společnosti

Předkládaná bakalářská práce spadá svým tématem do dílčí sociologické disciplíny ve světě velice rozvinuté a s vysokou prestiží, u nás poněkud méně (jak rozvinuté, tak prestižní). I s ohledem na tuto situaci autorka věnuje první a druhou kapitolu vzniku a vývoji sociologie medicíny – jde o stručný nástin, který zachycuje podstatné momenty vývoje i klíčových teorií, aniž by informace jejich koncentrováním deformoval. Musím podotknout, že oceňuji, že autorka se nespokojila se sekundárními prameny a sáhla i do původních sociologických děl.

Z celku disciplíny si diplomantka zvolila téma důležité (patří mezi základní otázky, které sociologie medicíny od druhé poloviny 20. století zkoumá) i aktuální a diskutní, tj. (přílišně) ovlivňování medicínou jevů, které svou podstatou medicínské nejsou, nebo přinejmenším nejsou primárně medicínské (kapitola třetí). I když by této kapitole slušela i nějaká empirická data vypovídající o názorech veřejnosti na některé souvislosti medicinalizace v soudobé praxi, není to zase až životně podstatné (mohla by diplomantka nějaké výsledky relevantních výzkumů z ČR uvést při obhajobě?). Poněkud postrádám zmínku o cestách a snahách „svrhnout“ monopol medicíny ohledně zdraví a nemoci, tedy o „kontramedicinalizačních“ přístupech coby reakci na medicinalizaci.

Problematiku medicinalizace potom autorka podrobněji analyzuje v kapitole čtvrté, kde současně aplikuje obecná pojetí a přístupy na konkrétním příkladu „ženy“, resp. především ženy v roli nastávající i stávající matky. I zde autorka volila dílčí téma aktuální, v poslední době s určitými přestávkami často diskutované (na veřejnosti i v sociologii) a v neutrálním slova smyslu polemické. Je správné, že se autorka nepouštěla hlouběji do hodnocení záležitostí, které opravdu přísluší spíše medicínským odborníkům (např. medicínské riziko při domácím porodu atd.). I v této souvislosti by bylo možné obohatit text o empirická data (např. využitím sociologického průzkumu o postoji samotných žen k roli „medicíny“ při porodu z diplomové práce obhájené na naší katedře v loňském roce). Pokud jde o diskuse na téma náhradního mateřství (a s tím souvisejících dalších otázek), obecným rámcem jsou úvahy o vůbec podstatě mateřství a otcovství, o roli biologického a sociálního v životě dítěte/člověka, proměnách současné rodiny apod. – chybí mi spíše jen zmínka o tomto faktu, je jasné, že v objemově limitovaném textu bakalářské práce není prostor pro podrobnější zkoumání těchto širších souvislostí.

Práce je psaná srozumitelně a čtivě, aniž by rezignovala na odbornou rovinu. Některé víceméně dílčí nedostatky by se, samozřejmě, našly – kromě občasných problémů s interpunkcí např. určité nepřesnosti (z prvního odstavce úvodu může být čtenář poněkud zmaten z otázky, zda je „nemoc, zdraví, péče o naši fyzicko-psychickou pohodu“ záležitostí „sociální“ či „organickou“).

Autorka dobře pracuje s literaturou (obsahově i „technicky“), průběžně formuluje své postoje a komentáře k jednotlivým otázkám.

Předkládanou bakalářskou práci jednoznačně doporučuji k obhajobě – podle mého názoru úspěšně naplnila požadavky na tento typ prací kladených.

Praha, 8.9.2010

PhDr. Jana Duffková, CSc.

